

Ի Մ Ա Յ Տ Ս

Գիտութեանց Կաճառը կը պարճենայ նոր աստ-
ղագիտութեան իր ուսումնասիրումը, որ ո՛ր միայն նկա-
տիլի յաւելում մը պիտի բերէր գիտական
գիւրծութեանց համար, այլ նաեւ ուշադրութեան դե-
ղեցիկ կատարումը մը:

Գիտութեան քննարկարարները կանոնաւոր կեր-
պով առաջ կը տարուին իր այցելութեան տարբե-
րակից վեպ տախտիկներուն մէջ, զիտնասիրները աւար-
տած էին աւելի քան 90 դասախոսութիւններ, զոր-
մանքնները խումբերու, Կարմիր Բանակայիններու
և հասարակական տնտեսական համար: Հանրապետու-
թեան զանազան շրջաններուն մէջ, աւանդական տե-
ղական խորհուրդները երբեմն կը բաժնուին իր
զովորները, լսելու համար գիտական դասախոսու-
թիւններ: Գիտութեանց մասին տառապանքներ կը տրե-
ւին մասնագիտականներուն համար, իրենց սեփական
խորհուրդներուն մէջ: Ասիկէ վրայ, հրապարակային
դասախոսութիւններ կը տրուին յաճախ, նոյն ինքե-
ն Ակադեմիային մէջ: Ամբողջ երկիր լրագրողները կա-
նոնաւորաբար կը հրատարակեն յօդուածներ, գիտու-
թեանց մասին:

Գիտական առաջընթացներու Ժողովուրդը ծա-
նոթացնելու տեսական ջանքը թէ՛ իր տեսական, և
թէ՛ գործնական ճիւղերով, կուտայ կրթական կարե-
ւոր արդիւնքներ: Գիտական իրողութեանց և սկզբ-
ունքներու ծանօթութիւնը կը նպաստէ երկրագոր-
ծին և գործարանային աշխատողներին, որպէս զի շա-
ւաղոյնս կատարին իրենց գործը: Գիտական գա-
րագման հետապնդումը կը բեր ամբողջ բնակչու-
թեան մասնագիտական, և արեւմտական կը յիշե-
ցնեն, թէ գիտութեան շնորհիւ կարող է առաջընթաց-
ընեն տիրապետող իր նիւթական շրջապատին, յանուն
իր բարեկեցիկ:

Ինչ քանակաւորութեան ճիւղերուն մէջ, գտնուե-
լով Հայկական Ժամանակակից գիտությունների Երկր-
ագիտական դասախոսութեան մէջ: Տեսակցեցայ
մենք այս Մովսէսական
ի շուրջ, մինչ թուով
գործընթացը հետ:

Իր բերելով է: Նկար-
ը շնորհալի և զգալու
նկարներ է: որ կը նման
և երկրորդ, որոնք կը
երկրի մը պայծառ օդին
ուն արեւադրային տակ
կը նշմարուի գծադրական
նկարներ, որոնք կը
քիչ զեղարկուած:

այս երկու օգիտներ,
այնք Հայկական բնի դա-
նքն ալ կ'օգտագործեն
դուած բերելով իրենց
ուն մեծ օգիտներուն
նն. մէկը՝ բաժան մը
մէջ Պարսկ և Հայոց, Մի-
ջի գեղեցիկի մը և հո-
նքն է: Այս օգիտները հոյա-
կապով յարգարուած են, և չեղովքն կ'երգուեն
զեղեցիկ Սփերիկ թատրոնին մէջ, որուն լուսա-
մուտները, զիջելուան մը մէջ, կ'ընեն մեծախառ-
ն և իշխանաւոր Արարիկ տեսարանին: Հայաստա-
նի բնական սրբարանին, որ այժմ կը կոչուանայ
Թրքական սահմանէն յիսուն հազարմէթր անդին:
«Անուշ» իր սեփականութեան առթիւ, եւ նշանա-
կելիքներ մեծաքանակ, մեծ անձնաւորութեան
մը: Հայկանուշ Գիտելեանի ներկայութեանը: Ան
Մովսէս Միտիւնի Ժողովուրդ: Արեւմտագիտութեան
մը և, թէ ան պատմական քաղաք և իր տեղադ-
րեան պատմութիւնը, սակայն վերադարձ էր, եր-
գիւրդ օգիտային տիրապետող գիտը (Անուշին): Ի վեր-
ջոյ ուղեւորել ընթերցել մը մէջ, որ ինձի տրուեցաւ
Գիտելի Պետական Արարիկներուն մէջ, ունեցողիցի Դա-
նիելեանին, որ արտասանեց շատ սրտաւրած ճառ
մը: Մովսէս Միտիւնի արեւմտագիտութեան մասին,
որուն նման անէ առաջ իմացած էի:

Հայկական թատրոնը միջազգայնորէն ճանչցուած
է, մասնաւորապէս Նեյրոպոլիսի իր շքեղ բեմադրու-
թեան համար: 1942-ին, այն պահան կրք Գիտելե-
անը կը ճնշեն ճամբայ բանալ Կովկասի մէջն,
Երեւանի մէջ բեմադրուած են «Համբարձում» մրցակ-
ցական ներկայացումները, գերաստիւններն մին անձ
նաւորած և Դանիելի իշխանը, որպէս գործնական
նաւորութիւն մը, և միւսը՝ որպէս կրթական

անձ մը, որ գեղարվեստական
մովսէս տարած է:

Իմ ամէնէն հետաքրքրա-
կան իրադարձութիւններէն մէկն
եղաւ «Յիշատակ» անդրադարձ
բեմադրութիւնը, որուն մէջ
հայկազգի գերաստիւն մը, Ան-
տիք Անտիպետան կ'անձնաւորէր
Երկրի գերը: Վերջին վարա-
դարէն ինչո՞ւ պահուեալ, 30 կամ
40-ի չափ պատանիները բեմին
ճակատը խուճկային, ողբանե-
լու և Կապիտալիստ համար գե-
րակատարները: Չորրորդ շնորհա-
գանակը, որ Անտիպետան ինչ
այս տեսակ գերուեալ հակադե-
ցութիւն մը, պատանիներու
կողմէն սովորական, վերադա-
նուած էր այնպէս զերաւան-
ներու համար, որպէս ինչ
Յիւսէն Միտիւնի և Հարբի
մէջ:

Հայաստան ունի 28 թատ-
րոններ, որոնց չափերն մէջ են,
նաեւ, Երեւանի եւ Լենինականի
օգիտային թատրոնները: Կան
նաեւ համերգային նուազա-
խառն մը, միջին նուազախառն
մը, և Լարսային Քառեակ մը,
որ կը նուազէ 6 քաղաքներու
մէջ: Ինչպէս նաեւ պարի անձ-
նակազմը: Թատրոններու
գերաստիւնական խումբեր կը բե-
մադրեն թատրալոգիք, հա-
շարակաւ անտեսութեանց և
գործարաններու մէջ: Ամէն
ջանք ի գործ կը դրուի՝ առաւ-
ել համար մշակութային լուսար-
դարանք մը, որ միշտ մաս-
նակ է ամէնէն համար: Վրճ-
ապետներէն: Հայաստանը
դարձաւ երկիր մը:

Հայ Ժողովուրդը, որուն հեռ-
եկեւեռութեան, փոփոխ և ճշունե-
րէն էր, եւ իր ողբերգութեան,
եւ անդիմադրելի և Ժողովուրդին ա-
նուածներն Պիտի լիկեթի յայտ-
նելու այն բոլոր աղիւնք բանե-
րը, որոնք ինքնաբերական և բնա-
կան կերպով ինչ-է համար եղան
որպէս այցելու Անտիպետին:

Հայոց խանութագործները
Անտիպետին և իր իրադրութեան
սովորութեանց համար, յոյժ
մեծ է: Անձկանք կը փոփոխեն:
մշակութեան և ուրիշ կերպե-
րով, աւելի սերտորէն կապուի
մեզի հետ: Գիտելի, որ մենք
պիտի փոխադարձենք այս ըզ-
գացումը: Անտիպետին, բազ-
մաթիւ տարիներու ինքնակա-
րարեցումով եղած են Հայոց
նկատմամբ: Անտիպետին մէջ աշ-
խարհաբար տաւած ենք անոնց
նիւթական օգնութիւնը: Այժմ,
մեր տակը անհամեմատ աշակ-
ցութիւնը պիտի բուռն հաղ-
նայ և զօրացիլ կանգնել բոլոր
աշխարհի Հայոց արքայ պա-
նակներուն, յանուն Հայկական
հայրենիքի մը: Այսպիսի հայ-
րենիք մը հնարաւոր դարձնելու
համար, կը հաւատամ, որ Մո-
վսէս Հայաստանի ճանձնարար
պէս է ընդարձակել, ընդ-
գիւրդուել համար տիրապետող
Հայկական երկրամասերը, ո-
րոնք այժմ կը պատկանին
Թուրքիոյ, եւ որոնք մէջ Հայոց
գետ և կ'աղբին մշակութային
և տնտեսական խտնաճան-
թեան պայմաններու մէջ: Հայ-
կական հարցի աշխարհ լուծում
մը պէտք է եւ անդիմադրելի հաւա-
գումը: Անտիպետին խոստ-
մէ: ՈՐՈՇՈՒՄԻ ՄԻՆԵՆԱԿԱՆ
ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՆՍԱՐ ԱՆԷ ԶԱՅԵՆ

Թարգմ. Ե. Կ. Տ.

ՎԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՍԱՐ ԱՆԷ ԶԱՅԵՆ

Հ. Ե. Կ. ԳՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՐԿԵՐԻ ԿԵԴՐՈՆ. ԲԱՅԵՆ

10 փետր. 1946 կերակի
կէտքէ վերջ, Ազգ. Մանկագրա-
տեղի օրհան մէջ, տեղի ունե-
ցաւ Հ. Ե. Կ. Գրարոնի
կեցողութեան (Մարտի) Վե-
րապահանգ ընթացքին հան-
գեցը: Նախագահութեամբ Թե-
միս Առաջնորդ Գերը. Տ. Զա-
րին Մ. Վերջին, և Կոմիտաս-
րութեամբ իրեն. Դատարան-
ութեան խորհուրդին Արդիւն-
կեցողութեան. Բաժնի կրթութեան
պարտքը նորէն կուգայ ընծայել
խաւով հաւատարմութեան անդա-
մանգումները: Հայոց. Առաջն-
ական կեցողութիւն:

Հանգեցաւ, սկսաւ «Հայր
Մեր»-ով: Ազգ. եղան կրօնա-
շունչ արտասանութիւններ չը-
շնաւաւորներու կողմէ: Օր. Ա-
ղանի Տէր Մանական կարգաց
իր շարադրութիւնը:
Շքանաւարտներու կողմէ
երողութեան, Մեր կեցողութեան
Գիտելի շարադրութիւնը, «Վե-
րապահանգ» (Առաջ. Զարին Հայ-
կական): Օր. Աղանի Գիտելեան
կարգաց շարադրութիւնը «Վե-
րապահանգ» Պարբերականը
կանգնաւ: Օր. Մանիկ Միտիւնի
մեծերը «Հայաստանի բարի»
մեծերը: Ազգ. խոսք առաւ
Թեմիս Առաջնորդ Տ. Զարին
Մ. Վերջին, ունեցաւ Վեր-
ապահանգ արժեքը պատրաստել
վերջ:

Ան ընտել. «Պետք է մաք-
րել Անտարաշխի բարձրանալ,
և ո՛ր թէ Անտարաշխի իրենց
իշխանութեան» Գրարոնի Պաշտօնա-
նեցին, Պր. Երեւանի մէջ: Ան-
տարաշխի իր լուսնով, մասնաւոր
փայլ կուտար հանդէսին զե-
ղաբանութեան լուսնին: Հա-
կերճ կերպով գրարոնի տա-
րեկան Տեղեկագիրը կարգաց
պաշտօնանեցին Օր. Առաջն-
որդին: Ան, որ մասնաւոր կեր-
պով Կատարուեց կրթութեան
Վեճ. Տեղեկագիրը: Եւ շնոր-
հակութիւն յայտնեց անոր.
որպէս նաեւ այն գրարոնի աննե-
րը Կրթութեան աշխատողու-
թեան մեծամասնութիւնը կը
կազմեն: Հրապարակ կարգաց
Օր. Անձի Տեղեկութեան Դատ-
արապահանգ յորդորները: Նաեւ,
նաեւ, Պր. Երեւանի ներստեան
Ան լուսն, թէ հայրով մեծ ըն-
տելութեան, ամբողջ կեանքի ըն-
թացքին: Ազգ. խոսք առաւ
Առաջնորդ Պր. Գերը. Կրթութեան
Ան ընտել կրթութեան
թիւնը Վեճակաւոր ստորագ-
րութիւնը կրող այս վկայական-
ներուն փակումը կարգաց Տ.
Երեւանի Ազգ. Գր. Պաշտօնա-
նեցին, թէ հայրով, թէ մանկա-
նաւորութեան հոգեւոր Վեճ-
ակաւորներ ինչ գեղեցիկ գաղա-
փար լուսնին են, հաստատու-
ելիքը: Գրարոնի կեցողութեան
կողմէն, լուսնին կը քրտ. դա-
տարակութեան պահպան ա-
նորապէս գրարոնի լուսնին: Ստոր-
մեզի կը մնայ քաղաքի գա-
նալիքը նիւթական և բարձրագոյն
ստիպելով մեր գաղափարները
զրկել հետ: Ներկաներն ունեն
գրաւորութիւն այն հանգեցը,
որտարակ Նախագահութեան
ներքին:

ՀԱՅՈՒՆԻ ՄԻ

18 փետր. 1946

Օր. Ե. Ե. Կ.
ԱՅԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՅԵՆ

Սերբի Հայ Ժողովուրդ,
Նկատի ունենալով Սերբի
յի Ազգ. Բուժարանի կառա-
րած Նախարարական գերը և
մարդասիրական գործը մեր
կեանքին մէջ, զայն բարձրա-
նախագահութեան մասնակց-
նեցը: Անհաւատարմութեան
պարտաւոր կը կապուեցին մե-
զիով օգնել անոր:

Գոհ ենք, որ մեր սիրելի
Ժողովուրդը, ամէն տարի, Բա-
րսիկեանեցին, իրաւունքն ունե-
ցաւ անոր յանձնարարներու
հանդիմանութեան մասնակց-
նեցը և իր գոհութեան լուսնին
թիւնը: Եւ սակայն, որպէս
Ազգ. Բուժարանի օգնելու
գործը դրած ըլլանք աւելի
մեծը կ'ընենք վրայ, ինչպէս
կողմէն Վերապահանգ հետ հա-
նար: Կրթութեան գործը ենք յար-
մար դատած, որ տարին փոխ-
նակ մէկ անգամ միայն հան-
գաւորութեան կատարելու, իւ-
րաւունքներ ազգային ամական
մէկ ստիպական ուղիով կան-
տարաշխի օժանդակ Բուժ-
արանին: Ան այս պատրաստու-
ման մասնաւոր ստիպողութիւն
ՍՍՍՐՄԿԱՆ ՈՍԿԻ արժեքով
գործը մեր պաշտօնական պիտի
ներկայացնէ Նախագահութեան
ինքնութեան:

Կրթութեան Գիտելեան այս
յարբի և անոր բարեկեցութեան
ու մասնաւոր շարադրութեան
ընդ ընդը բարեկեցութեան
թիւնները, և կը մնանք աղօթե-
լու:

Առաջնորդ Հայոց Երեւանի
և Նախագահ Ազգ. Բուժարանի
Հայրիկ Օժանդակ Խնա-
մակարանին

ԶԱՐԵՀ Մ. ՎԱՐԴԱՆԻ

Մ. Ա. Ե. Կ.

Վանաձոր. Բուժարան

Առաջնորդ և մանկապետ
արժեքները իր նա-
վերին խնամքով, խնամք փո-
ղաց Տեղ. Բարեկեցութեան
առաջնորդ, հանրամասնի գիտել-
մը:

Փափաքողները իրող գիտել
ազգային իրեն, վերադարձ հա-
նար:

Յ. Ե. Կ.

Ա. Զ. Կ.

«Հայրիկ Երեւանի անտե-
րի» Երեւանի իրող պատմ-
նեցին տեղեկագիրները հանրա-
թեան, որ չընտելութեան
պիտի քաղէ իր 2300 ու. գա-
նալիքը մանկապետ Գիտելեանը:
Հանրապետ. Բ. Մարտ
1946. Եւ վերջ ներկայացուած
«Սերբի»-ները եւ պիտի լուս-
նան:

Ժողովուրդական ԼՍՍՐՄ

ԲԵՐԼԻ ՇՐՋԱՆԱԳԻ

Հարանիս Ներկայան Ներքին
«Գիտել»-Գրարի ԱՆՈՒՄ ԵՐԵՎԱՆ
վեր. ԶՈՒՄԵՐՆ ԳՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԹՈՒՆԵՐԸ ՍՈՒՄԵՐՆ ՄԻՆԵՆԱԿԱՆ
ՄԱՍԻՆ:

Խոսող վեր. ԶԱՐԵՀ. ԶԱՐԵՀ
24 փետր. 1946, Կրթութեան
Կ. Ա. Ժամը 10, 15-ին, Բերբի
Մանկագրութեան օրհան մէջ:

ՎԱՐԴԱՆԻ